

STORTINGET

Innst. 60 S

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Dokument 8:126 S (2018–2019)

Innstilling fra justiskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Arne Nævra, Lars Haltbrekken og Olivia Corso Salles om å bedre beredskapen for cruisetrafikken i norske farvann

---

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sette ned et offentlig utvalg for å se på hele beredskapssituasjonen for den økende cruisetrafikken i norske farvann. Målet med utredningen skal være å kartlegge beredskapsutfordringene i lys av den økende cruiseturismen og se på metoder for å sikre at cruiserederiene bidrar økonomisk til å drifte og utvikle den stående beredskapen som Norge har.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jan Bøhler, lederen Lene Vågslid og Maria Aasen-Svensrud, fra Høyre, Ingunn Foss, Peter Frølich og Frida Melvær, fra Fremskrittspartiet, Himanshu Gulati og Solveig Horne, fra Senterpartiet, Jenny Klinge og Emilie Enger Mehl, og fra Sosialistisk Venstreparti, Petter Eide, viser til Dokument 8:126 S (2018–2019) Representantforslag

om å bedre beredskapen for cruisetrafikken i norske farvann. Forslagsstillerne viser til at å sikre en sterk og god beredskap i norske farvann er en viktig politisk oppgave, og understreker at Viking Sky-ulykken i mars 2019 viste viktigheten av å ha en god og stående beredskap i Norge.

Komiteen merker seg at forslagsstillerne i sin begrunnelse for forslaget videre viser til at man ser en kraftig økning i cruiseturismen i norske farvann. Antall cruiseturister i Norge har økt fra ca. 100 000 til nær 800 000 de siste 25 år. Antall anløp har økt fra ca. 1 030 til 2 150. Komiteen viser til at forslagsstillerne hevder at det per i dag ikke er kartlagt godt nok hvordan Norge er rustet beredskapsmessig for den økte cruiseturismen. Det hevdes at når stadig flere skip med stadig flere passasjerer kommer stadig oftere inn i sårbare områder, må det foretas en gjennomgang for å se på mulige forbedringer av beredskapen. Forslagsstillerne hevder også at man i Norge bør bruke Viking Sky-ulykken som en anledning til å gjennomgå beredskapen og se på tiltak som skal forbedre den.

Komiteen merker seg også at forslagsstillerne ønsker at et offentlig utvalg ser på helheten i beredskapen for cruisenæringen i norske farvann, og foreslår tiltak for å forbedre denne, inkludert en vurdering av hvordan cruisenæringen selv kan bidra til å opprettholde og forbedre beredskapen.

Komiteen viser til statsråd Ingvil Smines Tybring-Gjeddes svarbrev til justiskomiteen, datert 4. oktober 2019 (vedlagt). Statsråden understreker her at hun har høy oppmerksomhet på de problemstillingene som følger av cruiseturismen i norske farvann. Skipstrafikken og cruisetrafikken har økt de senere år, og veksten forventes å fortsette. Statsråden understreker også at økt maritim aktivitet gir større risiko for ulykker. Videre

presiserer hun at økende aktivitet fordrer et godt utbygd system for beredskap og en effektiv redningstjeneste. Norske myndigheter overvåker også situasjonen og vurderer løpende tiltak. Samtidig er beredskap i fjerntliggende og værutsatte områder krevende og reiser spørsmål knyttet til hvilke krav som kan stilles til den enkelte aktør for sin egen sikkerhet.

Komiteen merker seg at statsråden i sitt svarbrev til justiskomiteen understreker at Viking Sky-ulykken var svært alvorlig. Samtidig erfarte vi i forbindelse med denne ulykken at Norge har en velfungerende redningstjeneste, og det viste seg at samvirket mellom de ulike redningsaktørene fungerte bra.

Komiteen viser til at statsråden presiserer at regjeringen har høyt fokus på beredskap og tar redningsberedskapen på alvor. De lytter til erfaringene, og statsråden er tydelig på at de skal lære både av det som fungerte og ikke fungerte i forbindelse med Viking Sky-ulykken. Statens havarikommisjon har iverksatt undersøkelse av hendelsen og vil komme med sin rapport tidlig i 2020. Samtidig har Hovedredningsentralen Sør-Norge gjennomført et evalueringsseminar med redningsaktørene som bistod i håndteringen av hendelsen. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) er videre gitt i oppdrag å sammenstille og evaluere erfaringer fra redningsarbeidet, og rapporten skal inneholde anbefalinger og tiltak som kan gjennomføres for å styrke redningsarbeidet knyttet til lignende hendelser.

Komiteen merker seg at statsråden viser til at tilsvarende forslag som her er til behandling, om en egen offentlig utredning for å bedre beredskapen for cruise-trafikken i norske farvann, også har kommet fra flere sentrale aktører, blant annet fra næringens egne representanter. Statsråden mener at dette er et forslag som det er gode grunner til å se nærmere på, og understreker at regjeringen tar sikte på å svare ut dette i forbindelse med stortingsmeldingen om samfunnssikkerhet, som planlegges fremlagt våren 2020.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet støtter en utredning som kartlegger beredskapssituasjonen i norske farvann. Disse medlemmer mener dette er spesielt viktig for områder i nord og rundt Svalbard som ligger utenfor SAR.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er imidlertid skeptiske til at en utredning skal omfatte et mulig ansvarsgrunnlag for rederiene som drifter i norske farvann, og på hvilken måte de kan og bør bidra både praktisk og økonomisk.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet støtter intensjonene i forslaget, men fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sette ned et offentlig utvalg for å gjennomgå beredskapssituasjonen for en økende cruisetraffikk i norske farvann. Målet med utredningen skal være å avdekke eventuelle svakheter ved dagens ordning samt forslag til tiltak for å bedre beredskapen i lys av den økende cruiseturismen som kan komme i norske farvann.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at antall cruiseturister i Norge har økt fra ca. 100 000 til nær 800 000 de siste 25 årene. Dette medlem viser til at antall anløp økte fra ca. 1 030 til 2 150. Dette skjer i farvann som byr på barske værforhold, og for Svalbards vedkommende – is og kulde.

Dette medlem mener at å sikre en sterk og god beredskap i norske farvann er en viktig politisk oppgave. Dette medlem viser til at Viking Sky-ulykken i mars 2019 viste viktigheten av å ha en god og stående beredskap i Norge. Dette medlem viser til at Viking Sky var det sjette passasjerskipet som kom i drift langs norskekysten bare i løpet av det siste året, og siden 2017 har 114 skip fått motorstopp langs kysten.

Videre viser dette medlem til at det i romjula 2018 havarerte en tråler med 14 personer om bord i Hinlopen nord på Svalbard. Dette medlem påpeker at med Sysselmannens to helikoptre klarte man å redde disse i en tøff operasjon, men dersom det hadde vært et skip med flere tusen passasjerer, er det vanskelig å se for seg hvordan den redningsaksjonen kunne gjøres.

Dette medlem påpeker at tidligere har det vært nettopp store ulykker som har ført til forbedringer av sikkerheten på sjøen.

Dette medlem mener at det per i dag ikke er kartlagt godt nok hvordan Norge er rustet beredskapsmessig for den økte cruiseturismen. Dette medlem mener at når stadig flere skip med stadig flere passasjerer kommer stadig oftere inn i sårbare områder, må det foretas en gjennomgang for å se mulige forbedringer av beredskapen.

Dette medlem mener at det er særlig viktig å se på hvilket ansvar rederiene har. Dette medlem påpeker at rederiene som seiler i norske farvann, er avhengige av den norske beredskapen. Dette medlem mener at rederiene da også bør bidra til å utvikle den og opprettholde den. Dette medlem viser til at det i Antarktis allerede finnes ordninger som bidrar til dette. I alle fall må visse skip og ekspedisjoner som seiler der, stille med en økonomisk garanti. Dette medlem viser også til at i oljenæringen er ansvaret for beredskapen delt mellom staten og oljeselskapene (operatørene), der operatørene har det overordnede ansvaret for oljevernberedskapen ved egen virksomhet og har plikt til å iverksette tiltak ved akutt forurensning eller fare for akutt forurensning.

De t t e m e d l e m vil understreke at forslagsstillernes intensjon overhodet ikke er å rokke ved plikten til assistanse ved nødssituasjoner og redning til havs, nedfelt i internasjonalt regelverk som Solas-konvensjonen (Safety of Life at Sea). Den plikten må være urokkelig.

De t t e m e d l e m mener likevel at det er nødvendig med en helhetlig gjennomgang av cruisenæringen i norske farvann, inkludert en forbedring av hvordan cruisenæringen selv kan bidra til å opprettholde og forbedre beredskapen.

De t t e m e d l e m fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sette ned et offentlig utvalg for å se på hele beredskapssituasjonen for den økende cruisetrafikken i norske farvann. Målet med utredningen skal være å kartlegge beredskapsutfordringene i lys av den økende cruiseturismen og se på mulige modeller for at cruiserederiene kan bidra økonomisk til å utvikle den stående beredskapen i Norge (og om næringen gjennom fond, forsikringer eller annet kan bidra til dekning av kostnadene ved uhell, ulykker og havari-er).»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen sette ned et offentlig utvalg for å gjennomgå beredskapssituasjonen for en økende cruisetrafikk i norske farvann. Målet med utredningen skal være å avdekke eventuelle svakheter ved dagens ordning samt forslag til tiltak for å bedre bered-

skapen i lys av den økende cruiseturismen som kan komme i norske farvann.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sette ned et offentlig utvalg for å se på hele beredskapssituasjonen for den økende cruisetrafikken i norske farvann. Målet med utredningen skal være å kartlegge beredskapsutfordringene i lys av den økende cruiseturismen og se på mulige modeller for at cruiserederiene kan bidra økonomisk til å utvikle den stående beredskapen i Norge (og om næringen gjennom fond, forsikringer eller annet kan bidra til dekning av kostnadene ved uhell, ulykker og havari-er).

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Senterpartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:126 S (2018–2019) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Arne Nævra, Lars Haltbrekken og Olivia Corso Salles om å bedre beredskapen for cruisetrafikken i norske farvann – vedtas ikke.

Oslo, i justiskomiteen, den 26. november 2019

Lene Vågslid

leder

Himanshu Gulati

ordfører

**DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT**

Samfunnssikkerhetsministeren

Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
19/4522 - SVTO

Dato
04.10.2019

Dokument 8:126 S (2018-2019) Representantforslag om å bedre beredskapen for cruisetrafikken i norske farvann

Svar på representantforslag 126 S (2018-2019) fra stortingsrepresentantene Arne Nævra, Lars Haltbrekken og Olivia Corso Salles om å bedre beredskapen for cruisetrafikken i norske farvann.

Jeg har høy oppmerksomhet på de problemstillingene som følger av cruiseturisme i norske farvann. Skipstrafikken og cruisetrafikken har økt de senere år. Veksten forventes å fortsette. Smeltende havis og varmere hav har ført til større aktivitet i nordlige havområder. Fiskeflåten trekker stadig lengre nordover, cruisetrafikken i polare områder er i vekst, og nye skipsleder vurderes i takt med ismeltingen. Økt maritim aktivitet gir større risiko for ulykker.

Økende aktivitet fordrer et godt utbygd system for beredskap og en effektiv redningstjeneste. Norske myndigheter overvåker situasjonen og vurderer løpende tiltak. Beredskap i fjerntliggende og værutsatte områder er krevende og reiser spørsmål knyttet til hvilke krav som kan stilles til den enkelte aktør for sin egen sikkerhet. Skipsfarten er i sin natur internasjonal og det er viktig at Norge viderefører sin rolle som aktiv pådriver i arbeidet med å legge til rette for en sikker og miljøvennlig skipstrafikk gjennom internasjonale organisasjoner som IMO (International Maritime Organization).

Hendelsen utenfor Hustadvika med Viking Sky i mars 2019 var svært alvorlig. Det er alvor når et cruiseskip med over 1300 personer driver mot land uten motorkraft i storm og svært grov sjø. I denne svært krevende situasjonen, erfarte vi at Norge har en

velfungerende redningstjeneste. Hovedredningssentralen i Sør Norge koordinerte redningsaksjonen, hvor ressurser fra blant annet Kystvakten, redningshelikoptertjenesten, helikoptre fra petroleumsnæringen og privateide taubåter bistod i aksjonen på sjøen og i luften. På land ivaretok politi, helsepersonell, kommuner, Siviltforsvaret, frivillige, Heimevernet og andre beredskapsressurser viktige roller. Det viste seg at samvirket mellom de ulike redningsaktørene fungerte bra.

Regjeringen har høy fokus på beredskap og vi tar redningsberedskapen på alvor. Aktiviteten og omgivelsene er i stadig endring. Det er alltid forbedringspunkter - de skal vi ta med oss. Vi lytter til erfaringene, og vi skal lære av det som fungerte og det som ikke fungerte. Statens Havarikommisjon har iverksatt undersøkelse av Viking Sky hendelsen og vil komme med sin rapport tidlig i 2020. Hovedredningssentralen Sør-Norge har gjennomført et evalueringsseminar med redningsaktørene som bistod i håndteringen av hendelsen. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap er gitt i oppdrag å sammenstille og evaluere erfaringer fra redningsarbeidet. Rapporten skal inneholde anbefalinger om tiltak som kan gjennomføres for å styrke redningsberedskapen knyttet til lignende hendelser og spesielt til ulykker med store passasjerskip. Det pågår også et omfattende arbeid med å teste ut redningsutstyr til bruk ved lignende hendelser i nordlige havområder. En serie med øvelser, SARex Svalbard, avsluttes i 2020 og vil sammenfattes i en endelig rapport. Dette er en relevant øvelsesserie for problemstillingene representantene tar opp i sitt forslag.

Representantenes forslag om en egen offentlig utredning for å bedre beredskapen for cruisetrafikk i norske farvann har også kommet fra flere sentrale aktører, blant annet fra næringens egne representanter. Det er et forslag som jeg mener det er gode grunner til å se nærmere på. Regjeringen tar sikte på å svare ut dette i forbindelse med stortingsmeldingen om samfunnssikkerhet som planlegges fremlagt våren 2020.

Med hilsen

Ingvil Smines Tybring-Gjedde

